УДК 314.151

ПРОБЛЕМИ ВНУТРІШНЬО ПЕРЕМІЩЕНИХ ОСІБ ТА НАПРЯМИ ЇХ ВИРІШЕННЯ

Максименко Віталіна Андріївна,
здобувач вищої освіти спеціальності 072 Фінанси, банківська справа, страхування та фондовий ринок
Миколаївський національний аграрний університет
м. Миколаїв, Україна

Анотація: *у роботі розглянуто проблеми, пов'язані з масовим вимушеним переселенням населення України, з'ясовано причину збільшення чисельності внутрішньо переміщених осіб (ВПО). Запропоновано шляхи подолання наслідків збройного конфлікту для населення України.*

Ключові слова: *внутрішньо переміщені особи (ВПО), зубожіння, проблеми вимушеного переселення, виплати для ВПО, політика підтримки.*

Через повномасштабне вторгнення рф на територію України, перед нашою державою постало серйозне питання щодо внутрішньо переміщених осіб (ВПО), що призвело до зубожіння населення, вимушеного переміщення, безробіття, втрати житла і працездатності, позбавлення власних фінансових ресурсів. Оскільки військові дії тривають, чисельність та склад ВПО постійно змінюються. Першочерговим завданням держави є розв'язання цієї проблеми.

Згідно з визначенням ООН, внутрішньо переміщені особи - це люди, які були вимушені залишити свої домівки чи постійні місця проживання, зокрема, щоб уникнути наслідків збройного конфлікту, загального насильства чи порушень прав людини, але при цьому не перетнули офіційно визнаних міждержавних кордонів [1].

Наслідком збройного конфлікту є руйнування інфраструктури, що призводить до перебоїв з постачанням електрики, газу та нестачі чистої води. Там, де постійні обстріли, жителі міст останнім часом майже постійно проводять час у притулках і підвалах, часто неопалюваних і без електрики. Без їжі, води та основних засобів гігієни. Для сімей без годувальника, чи самотніх людей похилого віку у сільській місцевості стає все важче виживати, оскільки зубожіння, спричинене війною, вдарило по них найсильніше [2].

Науковець А. Л. Клименко дослідила зубожіння населення України: причини, наслідки та шляхи його подолання вона стверджувала що зубожіння – це вищий ступінь бідності. Отже, зубожіння варто розглядати як найнижчий рівень бідності, коли більшість населення не здатна забезпечити себе навіть мінімальними суспільно необхідними потребами за рахунок власних фінансових ресурсів [3]. Чисельність ВПО за оцінками Міжнародної організації з міграції представлено на рис. 1.

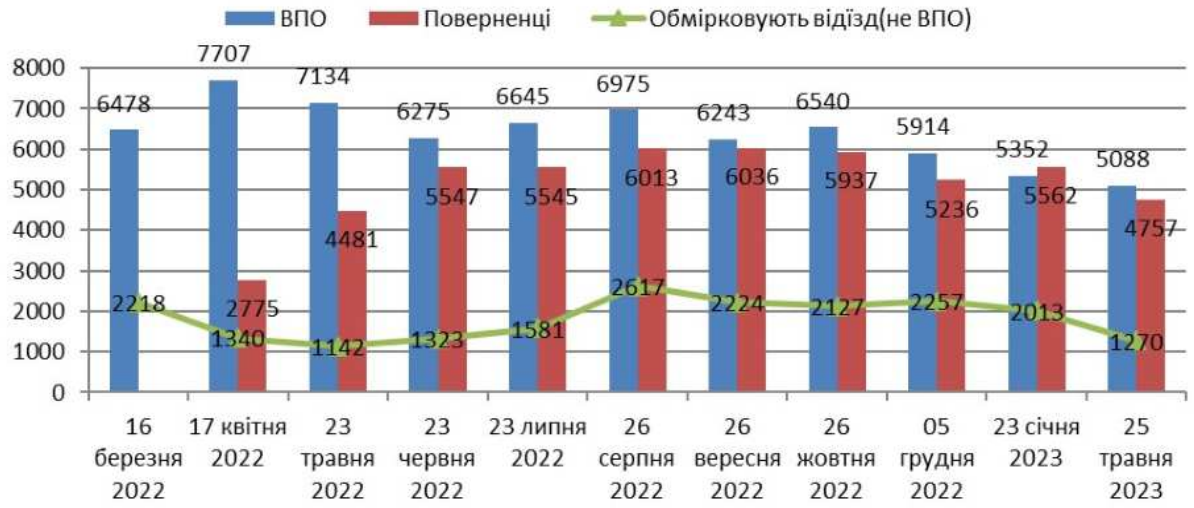

Рисунок 1 – Чисельність ВПО за оцінками Міжнародної організації з міграції, тис. осіб

Джерело: побудовано автором із застосуванням [4]

Проблеми, пов'язані з масовим вимушеним переселенням, вимагають від держави та громад, де мешкають та повертаються внутрішньо переміщені особи, значних зусиль щодо їхньої адаптації, інтеграції/реінтеграції та надання соціальної підтримки. Водночас, самі внутрішньо переміщені особи опинилися в складних умовах невизначеності, стресу через вимушену зміну місця проживання та необхідності пристосовуватися до нових реалій. Тому важливою є психологічна підтримка цієї категорії населення для запобігання проблем із психічним здоров'ям, спричинених переміщенням [4].

Метою Міністерства соціальної політики України (Мінсоцполітики) є надання ефективної підтримки внутрішньо переміщеним особам, які були змушені покинути свої домівки. Політика щодо підтримки внутрішньо переміщених осіб спрямована на:

- сприяння поступовій інтеграції ВПО до приймаючих громад;
- стимулювання непрацюючих працездатних ВПО до працевлаштування;
- надання ВПО адресних інструментів соціальної підтримки, які відповідатимуть їхнім конкретним життєвим потребам, зокрема: захист сімей від ризику бідності, у т.ч. шляхом надання допомоги малозабезпеченим родинам; підтримка сімей, які не мають достатніх ресурсів для оренди житла; забезпечення догляду за дітьми; розвиток послуг з догляду за непрацездатними членами родин [5].

26 січня 2024 року Кабінет Міністрів України затвердив постанову, розроблену Міністерством соціальної політики, щодо продовження виплат на проживання для внутрішньо переміщених осіб.

З 1 березня 2024 року виплати для ВПО буде продовжено для більшості нинішніх отримувачів, а саме для тих ВПО, які належать до найбільш вразливих категорій населення.

Так, з 1 березня 2024 року виплати автоматично продовжуються на 6 місяців для наступних категорій внутрішньо переміщених осіб, які не мають можливості працювати:

- Пенсіонери, розмір пенсії яких станом на 1 січня 2024 року не перевищує 9 444 грн (чотири прожиткових мінімуми для осіб, що втратили працездатність);
- Особи з інвалідністю I чи II групи, діти-інваліди віком до 18 років, тяжкохворі діти (детальний перелік наведено у відповідній Постанові);
- Діти-сироти та діти, позбавлені батьківського піклування, особи з їх числа віком до 23 років, а також батьки-вихователі та прийомні батьки [5].

Підсумовуючи наведене, можемо констатувати наступне: тільки завершення збройного конфлікту та подолання його наслідків може розв'язати проблеми ВПО та змінити умови існування населення України.

Список використаних джерел:

1. Що треба знати про ВПО, аби писати про них доречно: чек-лист порад для журналістів. URL: https://numl.org/PxQ.
2. Пакунки для України від Карітасу Польщі. URL:https://numl.org/PxR.
3. Клименко А. Л. Зубожіння населення України: причини, наслідки і шляхи його подолання. URL: https://univd.edu.ua/science-issue/issue/4090.
4. Внутрішні вимушені переміщення: обсяги, проблеми та способи їх вирішення. URL: https://numl.org/PxS.
5. Мінсоцполітики: Уряд продовжив виплату допомоги на проживання для ВПО. URL: https://numl.org/PxT.

Abstract: *The paper examines the problems associated with the massive forced displacement of the population of Ukraine, and identifies the reasons for the increase in the number of internally displaced persons (IDPs). Ways to overcome the consequences of the armed conflict for the population of Ukraine are proposed.*

Key words: *internally displaced persons (IDPs), impoverishment, problems of forced resettlement, payments for IDPs, support policy.*

Науковий керівник:
Мікуляк К. А.,
асистент
кафедри фінансів, банківської справи та страхування,
Миколаївський національний аграрний університет